

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (7)

2001-09-20

Dnr: 2450-2574-01

Uppsala Energi AB
753 82 UPPSALA

Delgivningskvitto

Ändring av villkor enligt 24 kap. 8 § miljöbalken (MB)

BESLUT

Länsstyrelsen i Uppsala län (miljöprövningsdelegationen) ändrar med stöd av 24 kap. 8 § miljöbalken (MB) villkor 13 i tillståndsbeslutet den 20 december 1995 (dnr. 145-4598-95) avseende den förbränningsverksamhet som Uppsala Energi AB bedriver på fastigheten Gredelby 7:1 i Knivsta (Knivstaverket), Uppsala kommun. Efter ändringen skall villkor 13 ha följande lydelse.

“Slagg och aska (includerande stoft) skall deponeras eller nyttiggöras i enlighet med vad som föreskrivits med stöd av miljöbalken.”

GÄLLANDE TILLSTÅNDBESLUT OCH VILLKOR

Uppsala Energi AB meddelades den 20 december 1995 (dnr. 245-4598-95) tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) till ett värmeverk för förbränning av biobränsle och olja - verksamhetskod 41.02.02 enligt bilagan till miljöskyddförordningen (1981:574) - inom fastigheten Gredelby 7:1 i Knivsta, Uppsala kommun.

Som villkor 1 för verksamheten föreskrevs, att förbränningsanläggningen skulle utformas och verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan och vad bolaget i övrigt åtagit sig i ärendet. Enligt ansökan skulle askan och slaggen transporteras till deponi ungefär en gång varannan vardag.

Vidare föreskrevs som villkor 13, att aska, slagg och stoft endast får deponeras på plats som enligt miljöskyddslagen godkänts för sådan deponering.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

2 (7)

2001-09-20

Dnr: 2450-2574-01

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Uppsala Energi AB har ansökt om ändring av villkor 13 i ovannämnda tillstånd på så sätt att villkoret får följande lydelse.

“Aska och slagg skall deponeras i enlighet med villkor som meddelats i tillstånd enligt miljöbalken eller hanterats i enlighet med beslut som meddelats enligt miljöbalken av tillsyns- eller prövningsmyndigheten”.

Ärendet kungjordes den 27 juli 2001 i Upsala Nya Tidning. Handlingarna i ärendet har hållits tillgängliga på Länsstyrelsen.

Ansökan remmitterades den 23 juli 2001 för yttrande till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun, till Naturvårdsverket och till Skogsvårdsstyrelsen Mälardalen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har kommit in med yttrande.

Ansökan

Uppsala Energi AB har anfört följande.

Varje år produceras cirka 100 000 ton TS aska från biobränsleledning i Sverige, som fysikaliskt sett skulle kunna användas som t.ex. inblandning i ballast eller som vitalisering i skogsbruket. Den absolut största mängden av denna resurs deponeras i dag.

Av de cirka 100 000 tonnen anses ungefär två tredjedelar vara möjliga att använda i skogen med hänsyn till dess tungmetallinnehåll. Denna mängd utgörs dels av den aska som bildats vid förbränning av endast träbränsle, dels halva den mängd som sameldats med andra energiråvaror. Vid en omfattande framtida användning av skogsbränsle för energiproduktion kan den tillgängliga askmängden förväntas öka betydligt.

Bolaget har åberopat följande utdrag ur Skogsstyrelsens Rapport nr 1:1998, Miljökonsekvensbeskrivning av skogsbränsleuttag, asktillförsel och övrig näringskompensation:

”I kunskapssammanställningen vad gäller effekten av uttag av GROT (grenar och toppar) har det visats att detta uttag signifikant förvärrar en redan bekymmersam situation vad gäller skogsmarkens långsiktiga näringshushållning. Redan utan skogsbruk är balanserna ofta negativa för många viktiga näringsämnen. Om uttag av näring dessutom görs både i form av konventionellt stamvedsuttag och uttag av GROT blir bilden

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

3 (7)

2001-09-20

Dnr: 2450-2574-01

naturligtvis ytterligare problematisk. Utarmningen av skogsmarken utgör ett hot både mot skogsekosystemets bördighet och mångfald och mot de limniska ekosystemen.

En tillförsel av näring motsvarande uttagen med GROT är möjligen nödvändig för att dessa uttag i sig inte skall hota systemets uthållighet. I nedanstående kunskaps sammanställning har vi i huvudsak berört användning av trädbrensleaska när det gäller möjligheten att kompensera för näringsuttagen med GROT. Det finns flera skäl till detta:

1. Askan har en allsidig näringsammansättning (dock ej kväve).
2. Näringen i askan kommer från skogen och utgör således en förnybar resurs.
3. Övriga alternativ för näringskompensation i skog, till exempel kalk och handelsgödselmedel, har redan varit föremål för utredning i andra sammanhang.”

Bolaget har vidare anfört följande.

Ett antal försök med vitalisering pågår och har utförts med bra resultat. Skogsstyrelsen har också utgivit riktvärden för askmängder per ha och tungmetall-innehåll i askan när den används för vitalisering. För att minska användandet av naturgrus och istället använda återvunnet material infördes lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus. Lagen trädde ikraft den 1 juli 1996. För att styra bort material, som kan användas på annat sätt infördes dessutom en deponiskatt den 1 januari 2000.

Miljöbalken skall tillämpas så, att återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås (1 kap. 1 § 5 miljöbalken). Vidare skall alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning (2 kap. 5 § miljöbalken).

Med nuvarande lydelse i villkor 13 har bolaget inte möjlighet att leva upp till de krav och intentioner som samhället anger enligt ovan.

Teknisk beskrivning.

Panna 1:s askor avskiljs dels som bottenaska och dels som flygaska i elfilter. Bottenaskan matas ut via våtutmatare och blandas med flygaskan vid uttransport till tillfälligt lager under tak.

Panna 5:s askor avskiljs i tre fraktioner, bottenaska, cyklonaska och flygaska i elfilter. Bottenaskan och cyklonaskan matas ut via våtutmatare och blandas med flygaskan vid uttransport till tillfälligt lager under tak.

Tabell 1 Tungmetallinnehåll i askor från Knivstaverket 1998-2000

Metaller mg/kg TS	1998		1999		2000 ¹⁾	
	Flygaska	Bottenaska	Flygaska	Bottenaska	Flygaska	Bottenaska
Arsenik	9,9	2,6	18	18	490	68
Bly	158	38,8	62	110	1500	160
Kadmium	18,7	5,6	8,3	9,2	82	9,5
Kobolt	7,0	3,6	4,6	5,7	10	9,4
Koppar	77,9	36,1	79	96	420	140
Krom	11,0	9,7	18	24	170	46
Kvicksilver	1,3	0,27	0,5	0,5	2,3	0,26
Mangan	5667	3280	-	-	-	-
Nickel	14,8	7,3	10	13	82	13
Zink	5587	1560	3000	2800	32000	2700

1) Vid provtagning 2000 eldades bibränsle med inblandning av returflis

Tabell 2 Cesium 137 i askor (blandning flyg- och bottenaska) från Knivstaverket.

Cesium 137	1998	1999	2000
Bq/kg TS	280 – 1833	479 – 2243	331 - 1361

I tabell 1 och 2 redovisas analysresultat av stickprov med avseende på tungmetallhalter och cesium 137. Vid annan hantering än deponering kommer ett kvalitetsprogram att upprättas.

Följande askmängder från bibränslen har genererats per år i Knivstaverket:

År	1998	1999	2000
Mängd ton	1460	924	967

Vid användning av askan för vitalisering i skogsbruk förutsätts att skogsstyrelsens riktlinjer följs.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

5 (7)

2001-09-20

Dnr: 2450-2574-01

YTTRANDE

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har yttrat sig och tillstyrkt den föreslagna villkorsändringen. Nämnden har bl.a. anfört följande.

Tungmetallinnehållet i askorna från Knivstaverket är i regel högre, om än inte avsevärt högre, bortsett från för zink, än från torv/träspånaskorna från Bolands- och Kraftvärmeverket. Vid lakbarhetsanalys för de senare askorna i samband med motsvarande ansökan om villkorsändring för Bolands- och Kraftvärmeverket visade sig askans tillgänglighet av tungmetaller ligga inom eller under de för naturliga jordar. För alla ämnen utom kadmium ligger de under de genomsnittliga värdena i åkermark i Uppsala län. För närvarande bör ej askan tillåtas att användas på åkermark. I ett av de analyserade proven där returbränsle felaktigt blandats med skogsbränsle är tungmetallinnehållet avsevärt mycket högre än för rent skogsbränsle. Bolaget har ej tillstånd att elda annat än rent bibränsle och efter detta har bolaget ökat kontrollen av bränsleleverantörerna. Vid framtida användning av askorna för vitalisering i skogsbruket eller som ersättning för ballastmaterial bör provtagning av askorna utökas och kontrollen av bränsleleveranserna ytterligare förbättras inom ramen för bolagets kvalitet- och miljöledningssystem med rapportering till miljökontoret vid eventuella avvikelser. Enligt en undersökning redovisad i EFO Energiaskor AB, 1998, så ligger alla analyserade organiska ämnen i askor under detektionsgränsen. Summaparametern EOX (Extraherbara Organiska Halogener) är den enda detekterbara parametern i analysen. Akutotoxiciteten har analyserats på lakvatten från aska. Ingen negativ påverkan på bakterier kunde påvisas. Enligt radioaktivitetsmätningar för Cesium 137 uppgår strålningen från analyserade askprover åren 1998 - 2000 till mellan 280 och 2243 Bq/kg TS att jämföra med gränsvärdet för livsmedel på 1500 Bq. Miljökontoret förutsätter att bolaget skriver in i avtal med sina underentreprenörer att vid användning av aska för vitalisering i skogsbruk skall Skogsstyrelsens riktlinjer följas och anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken göras till Skogsvårdsstyrelsen och vid användning av askan för andra ändamål ska anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken sökas beroende på verksamhetens art och omfattning.

SÖKANDES BEMÖTANDE AV YTTRANDET

Bolaget har fått del av och beretts tillfälle att bemöta Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande. Bolaget har inget haft att erinra mot vad som anförts i yttrandet.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

6 (7)

2001-09-20

Dnr: 2450-2574-01

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Efter ansökan av tillståndshavaren får enligt 24 kap. 8 § miljöbalken tillståndsmyndigheten upphäva eller ändra andra bestämmelser och villkor i en tillståndsdom eller tillståndsbeslut än som avser storleken av ersättningens belopp. Villkoret får dock upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet meddelades.

Med utgångspunkt i bl.a. 1 kap. 1 § andra stycket femte punkten samt 2 kap. 5 § miljöbalken har bolaget undersökt andra sätt att ta hand om aska och slagg från aktuella anläggningar. Bolaget har i ansökan pekat på möjliga och alternativa sätt att se avfallet som en nyttighet, vilket synsätt motsvarar miljöbalkens krav på hushållning med resurser.

Mot bakgrund av vad bolaget har redovisat beträffande möjligheterna att betrakta askor från Knivstaverket som en nyttighet samt det kretsloppstänkande och utnyttjande av resurser som miljöbalken föreskriver är det enligt Länsstyrelsens bedömning uppenbart att villkor 13 i tillståndsbeslutet den 20 december 1995 är strängare än nödvändigt. Vidare är enligt Länsstyrelsen efter miljöbalkens ikraftträdande den 1 januari 1999 den rättsliga situationen vad gäller krav på återanvändning, återvinning och kretsloppstänkande sådana omständigheter som inte förutsågs när tillståndet meddelades. Hinder ur formell synpunkt för prövning i sak av den föreslagna villkorsändringen föreligger därför inte. I sak får Länsstyrelsen anföra följande.

Länsstyrelsen finner att de uppgifter som sökanden har redovisat i ärendet är förenliga med miljöbalkens mål och allmänna hänsynsregler. Villkoret bör kunna ändras samt ges innebörden att slagg och aska, inkluderande stoft, får nyttiggöras, under förutsättning att detta kan ske i överensstämmelse med vad som föreskrivits i miljöbalken eller föreskrifter, domar eller andra beslut som har meddelats med stöd av balken. Övrig slagg och aska, inkluderande stoft, skall även fortsättningsvis tas om hand slutligt som avfall i en miljörättsligt godkänd deponeringsanläggning.

Villkoret fick sin slutliga formulering på förslag av Länsstyrelsen. Den ändrade formuleringen är närmast av redaktionell karaktär och Uppsala Energi AB har förklarat sig inget ha att erinra mot formuleringen. Dessutom sammanfaller formuleringen med det villkor om samma sak som fastställdes av Stockholms tingsrätt, miljödomstolen, i dom den 17 september 2001 (Mål nr 385-99) angående bolagets förbränningsanläggning i industriområdet Boländerna i Uppsala.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

7 (7)

2001-09-20

Dnr: 2450-2574-01

Länsstyrelsen finner att den föreslagna villkorsändringen är ändamålsenlig och miljömässigt motiverad. Yrkandet skall därför bifallas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Stockholms tingsrätt, miljödomstolen, se bilaga 1.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

Beslut i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagit länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöskakkunnig. Ärendet har föredragits av avdelningsdirektör Mats Lindman, miljö- och fiskeenheten.

Roger Gustafsson

Ing-Marie Askaner